

IZVJEŠĆE O RADU SAVJETA ZA ZDRAVLJE ZA 2022.

Savjet za zdravlje podnosi Izvješće o svom radu Gradskoj skupštini Grada Zagreba jednom godišnje, na temelju članka 56.a stavka 2. Statuta Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 23/16, 2/18, 23/18, 3/20, 3/21, 11/21-pročišćeni tekst i 16/22), članka 5. stavka 2. Odluke o osnivanju Savjeta za zdravlje (Službeni glasnik Grada Zagreba 23/09, 6/10 i 26/14) te članka 4. stavka 2. Poslovnika o radu Savjeta za zdravlje. Poslovnik o radu usvojen je na 1. sjednici Savjeta za zdravlje 09. ožujka 2022. godine. Stručne i administrativne poslove za Savjet, sukladno Poslovniku, obavlja gradsko upravno tijelo nadležno za zdravstvo.

U 2022. godini Savjet za zdravlje je raspravljao na sjednicama kako slijedi:

1. sjednica Savjeta za zdravlje održana je dana 9. ožujka 2022. Na istoj je konstituiran novi saziv Savjeta za zdravlje temeljem Zaključka o imenovanju članova Savjeta za zdravlje koji je donijela Gradska skupština Grada Zagreba na 5. sjednici, 28. listopada 2021. Članovi usvajaju Poslovnik o radu Savjeta te ih se upoznaje sa zadaćama i radom Savjeta za zdravlje, s Planom zdravstvene zaštite Grada Zagreba koji sadrži zadaće i ciljeve zdravstvene zaštite, prioritetna razvojna područja, osnove razvoja sustava zdravstvene zaštite, zdravstvene potrebe stanovništva od posebnoga interesa za Grad Zagreb, osnove razvoja zdravstvene djelatnosti po razinama (primarna, sekundarna, tercijarna zdravstvena zaštita i razina zdravstvenih zavoda) uključujući izobrazbu i usavršavanje radnika u sustavu zdravstva (osiguravanje uvjeta za cjeloživotno usavršavanje i stjecanje vještina radnika u sustavu zdravstva), prava, obveze, zadaće i ciljeve zdravstvene zaštite koje ostvaruje Grad Zagreb kao jedinica područne (regionalne) samouprave, nositelje zadaća i rokove za ostvarivanje Plana, mjerila za određivanje mreže javne zdravstvene službe uzimajući u obzir dostupnost zdravstvene zaštite po područjima.

Nastavno na prethodno, naglašena su prioritetna razvojna područja: promicanje zdravlja, prevencija i rano otkrivanje bolesti, sprječavanje i suzbijanje zaraznih, masovnih kroničnih nezaraznih bolesti te ozljeda i invaliditeta u Gradu Zagrebu; promicanje prava pacijenata; promicanje zaštite zdravlja na radu i jačanje prevencije na tom području, uravnotežena i sveobuhvatna zdravstvena zaštita radnika, uz zdravstvenu izobrazbu radno aktivne populacije; promicanje aktivnog starenja s ciljem očuvanja funkcionalne sposobnosti sve do duboke starosti; praćenje učinkovitosti sustava zdravstvene zaštite u Gradu Zagrebu; osiguranje, praćenje i unaprjeđenje kvalitete zdravstvene zaštite u Gradu Zagrebu, osobito u području mentalnog zdravlja djece, mladih i radno aktivne populacije; zaštita ranjivih i socijalno ugroženih skupina stanovništva; nadzor nad čimbenicima okoliša (fizičkim, biološkim i kemijskim) koji utječu na zdravlje; usklađivanje zdravstvenog sustava sa zdravstvenim standardima Europske unije; unaprjeđenje sustava pružanja zdravstvene skrbi na daljinu. Na istoj sjednici predstavljen je pregled poslovanja zdravstvenih ustanova u razdoblju od 2017. do 2021. i utjecaj pandemije s naglaskom na bolnice te je dan prikaz najvažnijih aktivnosti bolnica u suradnji s Gradskim uredom za zdravstvo.

Prilog 1 – Zapisnik s 1. sjednice Savjeta za zdravlje.

2. sjednica Savjeta za zdravlje održana je dana 7. travnja 2022. Na istoj je predstavljena Gradska slika zdravlja za 2021. godinu, odnosno prikazani su najvažniji javnozdravstveno pokazatelji (Zdravstveno-statistički ljetopis Grada Zagreba za 2021. godinu).

U „Zdravstveno-statističkom ljetopisu Grada Zagreba“ objedinjeni su ključni zdravstveni pokazatelji koji ukazuju na aktualnu zdravstvenu situaciju građana te omogućavaju uvid u pokazatelje zdravstvenog stanja stanovništva Zagreba, rad i iskorištenost zdravstvenih kapaciteta, organizacijsku strukturu zdravstvene zaštite, socijalne indikatore te ekološke pokazatelje.

Očekivano trajanje života za stanovnike Grada Zagreba iznosilo je u 2020. godini 78,9 godina, što je za gotovo 1,5 godinu dulje nego u 2010. godini kada je iznosilo 77,6 godina. Ipak, u odnosu na 2019. godinu registriran je pad od nešto više od pola godine, što se pripisuje tzv. „višku umrlih“ zbog epidemije COVID-19.

Najčešći uzrok smrti u Gradu Zagrebu jesu kardiovaskularne bolesti, a potom slijede maligne bolesti. Oko 40% (svih umrlih) stanovnika grada Zagreba umire od kardiovaskularne bolesti, najviše od ishemijske bolesti srca te hipertenzivne bolesti, dok svaki treći, do četvrti stanovnik umire od raka. Na trećem mjestu po uzroku smrti je COVID-19 s udjelom od 9% umrlih u 2020. godini.

U djelatnosti obiteljske medicine zabilježene su ukupno 4.813.522 dijagnoze. Najveći broj dijagnoza odnosi se na čimbenike koji utječu na zdravlje s ukupno 1.099.317 dijagnoza i udjelom od 23,3%. Na drugom su mjestu bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva s 431.367 dijagnoza i udjelom od 9,0%, a na trećem bolesti dišnog sustava s 406.512 zabilježenih dijagnoza i udjelom od 8,4%. Izdvajaju se još bolesti srca i krvnih žila s udjelom od 8,4% (405.124 dijagnoza).

Radi evidentiranja novonastale bolesti COVID-19 uvedena je nova šifra U07 te se 2021. godine bilježi 276.619 dijagnoza (5,7%). Ukoliko se navedene dijagnoze pribroje skupini bolesti dišnog sustava dobiva se ukupno 683.131 dijagnoza te udio od 14,2%.

Na temelju prikazanih javnozdravstvenih pokazatelja izdvojeni su zdravstveni prioriteti za javnozdravstvene intervencije u sljedećem razdoblju. Prioriteti su problemi koji su rangirani na temelju: veličine (opseg populacije koja ima određeni zdravstveni problem), važnosti (stupanj hitnosti rješavanja problema, određen učinkom koji problem ima na zdravlje: smrtnost, stupanj invalidnosti, troškovi liječenja...) i mogućnosti rješavanja, odnosno postojanja učinkovite javnozdravstvene intervencije kojom bi se problem mogao riješiti.

Kao najznačajniji javnozdravstveni prioritet u 2021. godini u Gradu Zagrebu izdvojena je nova zarazna bolest koju je Svjetska zdravstvena organizacija nazvala COVID-19 (engl. coronavirus disease 2019). Zabrinjavajuće varijante virusa koje su se pojavljivale tijekom dosadašnjih pet valova pandemije jesu alfa koja je prva varijanta uopće, potekla iz Wuhana. Nakon nje slijedile su beta, gama i delta da bi se krajem 2021. pojavila varijanta omikron, odgovorna za eksplozivan rast broja pozitivnih slučajeva u Hrvatskoj.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, zaključno sa 19. siječnjem 2022. godine, u Hrvatskoj je evidentirano ukupno 836.807 slučajeva zaraze virusom SARS-CoV-2, od čega je preminulo 13.257 osoba, dok su u samom Gradu Zagrebu evidentirana ukupno 180.603 slučaja zaraze. Provedena je reorganizacija zdravstvenog sustava da bi se osigurali bolnički i drugi kapaciteti za liječenje oboljelih od bolesti COVID-19. Privremenim raspoređivanjem zdravstvenih radnika iz matičnih zdravstvenih ustanova u zdravstvene ustanove u kojima za to postoji potreba povećana je njihova dostupnost. Prve pacijente oboljele od bolesti COVID-19 zbrinjavala je Klinika za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“. S obzirom na rast broja pacijenata oboljelih od bolesti COVID-19 ustrojeni su primarni respiratorno-intenzivistički

centri, kao središnji centri za prijam i liječenje oboljelih. Klinička bolnica Dubrava je primarni respiratorno-intenzivistički centar za područje Grada Zagreba.

Od ostalih javnozdravstvenih prioriteta slijede kardiovaskularne bolesti, odnosno bolesti srca i krvnih žila te maligne bolesti s naglaskom na rak pluća i rak debelog crijeva. Mentalne bolesti, naročito depresija, također predstavljaju zdravstvena područja prema kojima javnozdravstvena intervencija u budućnosti mora biti usmjerena, a u kojoj će predvodnik i dalje biti Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“. Mentalno zdravlje dodatno je ugroženo epidemiološkim mjerama pridržavanja socijalne distance i izolirajućim oblicima života i rada.

Zaključno: Struktura uzroka smrti i poboljševanja stanovnika grada Zagreba ukazuje da, uz pandemiju COVID-19 i dalje dominiraju kronične nezarazne bolesti. Za većinu kroničnih bolesti vežu se zajednički faktori rizika: pušenje, prekomjerna uporaba alkoholnih pića, pretilost, nepravilna prehrana, nedostatna tjelesna aktivnost i povišen krvni tlak. Nad nabrojenim faktorima rizika pojedinci mogu uspostaviti kontrolu te smanjiti rizike promjenom životnog stila.

Na istoj sjednici, članovi Savjeta zdravlje se pozivaju da dostave svoje prijedloga za trogodišnji program Plana promicanja zdravlja, prevencije i ranog otkrivanja bolesti u Gradu Zagrebu za razdoblje 2023. – 2025.

Prilog 2 – Zapisnik s 2. sjednice Savjeta za zdravlje.

3. sjednica Savjeta za zdravlje održana je dana 21. rujna 2022. Na sjednici je podneseno izvješće o zaprimljenim prijedlozima na Plan promicanja zdravlja, prevencije i ranog otkrivanja bolesti u Gradu Zagrebu za razdoblje 2023.- 2025. Klinika za dječje bolesti je predložila određene projektne inicijative koje se uklapaju u prioriteta razvojna područja - skrb za djecu, savjetovalište o prehrani.

Dostavljeni prijedlozi su razmotreni kako bi se mogli oblikovati u dobru suradnju sa savjetovalištima za prehranu. Kao nadstandard u Gradu Zagrebu trenutno postoje dva savjetovališta za prehranu te bi se povezivanjem s Klinikom za dječje bolesti moglo unaprijediti upućivanje djece u postojeća savjetovališta. U planu je potencijalna suradnja s Klinikom za dječje bolesti o još jednom savjetovalištu kojeg Grad Zagreb već financira kao nadstandard u Domu zdravlja Zagreb-Centar u Runjaninovoj.

Predstavljen je prijedloga Plana promicanja zdravlja, prevencije i ranog otkrivanja bolesti u Gradu Zagrebu za razdoblje 2023.- 2025. godine. Osim mjera koje se provode iz obveznog zdravstvenog osiguranja, istaknut je prijedlog za iduće programsko razdoblje u kojem će se više raditi na prevenciji i promociji zdravlja te će se unaprijediti mjere i aktivnosti koje se odnose na razvoj dodatnih usluga koje su usmjerene na starije stanovništvo. Kao vodeći prioritet navodi se djelovanje na rizične čimbenike, promocija zdravih stilova života te se želi dodatno potaknuti građanstvo na veći odaziv u okviru nacionalnih skrining programa koji još uvijek nije zadovoljavajući. Naglašava se važnost prava pacijenata te kako se kroz Povjerenstvo za zaštitu prava pacijenata Grada Zagreba planiraju intenzivirati aktivnosti vezane uz prava pacijenata u ostvarivanju zdravstvene zaštite u Gradu Zagrebu i važnost promicanja zaštite zdravlja na radu i jačanja prevencije na tom području te promicanje aktivnog starenja s ciljem očuvanja funkcionalne sposobnosti sve do duboke starosti. Pokrenuti su projekti dostupnosti osiguranja radnih terapeuta kod starijih osoba u kući, a koje provodi Ustanova za zdravstvenu njegu u kući kao nadstandard sufinanciran od strane Grada Zagreba. Nadalje, brojni su programi koje Grad Zagreb, uz ulaganje u opremu, financira kako bi se unaprijedila kvaliteta dijagnostike, liječenja i ranog otkrivanja. Tako se provode skriningi na melanom, skriningi na karcinom pluća, a u

Poliklinici za bolesti dišnog sustava provode se godišnji skriningi na kroničnu opstruktivnu bolest pluća i na rano otkrivanje karcinoma pluća. Pandemija covid-19 snažno je utjecala na povećanje hospitalizacija u Psihijatrijskoj bolnici za djecu i mladež. Također je došlo do povećanja suicida među djecom i autoagresivnog ponašanja djece u osnovnim i srednjim školama. Stoga će rane intervencije i mentalno zdravlje također biti jedan od prioriteta u navedenom trogodišnjem razdoblju s ciljem jačanja primarne prevencije. Kao nadstandard, Grad Zagreb je uspostavio u Domu zdravlja Zagreb-Istok, Centar za zdravlje mladih. Veliki angažman u idućem razdoblju odnosi se na sanacije zdravstvenih ustanova. Jedan dio sanacija odnosi se na sanaciju objekata koji su oštećeni u potresu, a drugi dio sanacija se odnosi na sanaciju zdravstvenih ustanova kroz redovna kapitalna ulaganja. Određeni su prioriteti sanacije sukladno javnozdravstvenim prioritetima. Kroz naredne tri godine u planu su ulaganja i u nove objekte, pogotovo objekte domova zdravlja. Kako većina sredstava na razini ustanova odlazi na podmirenje hladnog pogona i ostalih troškova, temeljem čega se reflektiraju određena dugovanja, posebice u vrijeme pandemije bolesti covid-19 kada nije ispunjen onaj dio izvršenja prema HZZO-u, Grad Zagreb će uložiti dodatna sredstva, dodatnih 2.654.456,17 eura (20.000.000,00 kuna) za sanaciju dugovanja i pomoć ustanovama u obvezama prema dobavljačima i u dijelu plaćanja troškova za energente. Kreće se u obnovu zdravstvenih ustanova te se ističe kako su ispred Gradskog ureda za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom prijavljeni objekti za cjelovitu obnovu iz Fonda solidarnosti i Nacionalnog plana oporavka i otpornosti za sredstva u iznosu od 80.434.643,33 eura (606.034.820,14 kuna), a zdravstvene ustanove samostalno su ugovorile obnovu svojih objekata u iznosu od 16.839.352,13 eura (126.876.098,59 kuna). Osim cjelovite obnove nakon potresa, objekti se obnavljaju i kroz druge fondove među kojima je i Fond za energetska obnova. Obnova ne znači samo ulaganje u građevinu već i dodatnu sigurnost za pacijente i djelatnike, kao i ulaganje u zaposlenike ustanova, u bolje uvjete skrbi, liječenja, ali i u bolje uvjete rada za sve zdravstvene i nezdravstvene djelatnike. Značajan broj objekata planira se obnoviti kroz sredstva Europskog socijalnog fonda. Potencijalni problemi pri tome će biti reorganizacija sustava za vrijeme obnove. Prijedlog Plana promicanja zdravlja, prevencije i ranog otkrivanja bolesti u Gradu Zagrebu za razdoblje 2023.- 2025. upućen je na javno e-savjetovanje. Prilog 3 – Zapisnik s 3. sjednice Savjeta za zdravlje.

S poštovanjem,

**SAVJET ZA ZDRAVLJE
PREDSJEDNICA**

mr. sc. Lora Vidović, v.r.